

Asia: VN/34927/2022

## **Lausuntopyyntö VNa maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista annetun VNan muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Rikosuhripäivystys (RIKU) kannattaa esitystä luonnonmarjankerääjien oikeudellisen aseman muuttamisesta työsuhteiseksi.

Rikosuhripäivystykseen on viime vuosina ollut yhteydessä useampi sata luonnonmarjankerääjää, jotka ovat kertoneet usein vakavistakin puutteista olosuhteistaan Suomessa. Useat luonnonmarjankerääjät ovat kertoneet, että esimerkiksi heidän ansiotasonsa, majoitusolosuhteensa ja heiltä perityt kulut majoituksesta ja keräysvälineistä ovat eronneet huomattavasti siitä, mitä heille luvattiin ennen Suomeen tuloa. Tavallisesti RIKUun yhteyttä ottaneet luonnonmarjankerääjät ovat pitäneet heidät Suomeen kutsunutta yritystä työnantajanaan, eivätkä usein ole ymmärtäneet omaa oikeudellista asemaansa luonnontuotekerääjänä. He ovat myös olleet vahvasti riippuvaisessa asemassa heidät Suomeen kutsuneeseen yritykseen nähden, eikä heillä ole ollut käytännössä mahdollisuutta toimia itsenäisesti esim. kilpailuttaen mahdollisia ostajayrityksiä. Täten katsomme, että muutos vahvistaisi ulkomaalaisten luonnontuotekerääjien oikeudellista asemaa ja loisi selkeämmät minimiehdot esim. liittyen työaikoihin sekä ansiotasoon.

Rikosuhripäivystys toivoo kuitenkin, että perustelumuistiossa käsiteltäisiin myös erityisesti niitä toimia, joilla tulevaisuudessa pyritään estämään rekrytointimaksujen perimistä ja ylisuurten kustannusten veloittamista Suomeen tulevilta luonnonmarjankerääjiltä.

Rikosuhripäivystys yhtyy STM:n lausunnossa esitettyihin huoliin liittyen marjalain soveltamiseen jatkossa.

RIKUun tulleissa mahdollista kausityöntekijöiden hyväksikäyttöä koskevissa yhteydenotoissa on viime vuosina usein toistunut tilanne, jossa kausityöntekijä on palkattu marjatilalle työsuhteeseen, ja tavallisen 8-9 tunnin työpäivän päätteeksi hänet on ohjattu poimimaan luonnonmarjoja metsästä, myyden nämä hyvin alhaisella kilohinnalla työnantajalleen tai tämän kanssa läheistä yhteistyötä tekeväälle yritykselle. Vaikka kyseisissä tilanteissa tulisi yleensä tulkita myös luonnonmarjankeruu osaksi työsopimuksen puitteessa tehtävää työtä, ovat nämä tilanteet olleet käytännössä epäselviä ja eri viranomais- ja auttajatahot ovat tulkinneet niitä eri tavoin. Rikosuhripäivystykseen yhteyttä ottaneet kausityöntekijät ovat useimmiten pitäneet myös luonnonmarjankeruuta työsuhteeseensa kuuluvana toimintana, joka ei ole heille näyttäytynyt vapaaehtoisena mahdollisuutena saada lisäänsioita kausityöstä maksettavan palkan lisäksi. Käytännössä tämä on tarkoittanut työntekijän näkökulmasta vapaa-ajan puutetta ja työaikaan nähden hyvin matalia ansioita.

Rikosuhripäivystys pyytää, että perustelumuistiossa ilmaistaisiin selkeämmin, että luonnonmarjojen keräämisen siirtyessä työsuhteiseksi, katsotaan kyseisissä tilanteissa kategorisesti myös luonnonmarjankeruu osaksi kausityötä.

Rikosuhripäivystys pyytää lisäksi, että perustelumuistiossa käytäisiin tarkemmin läpi sitä, missä tilanteissa marjalaki tulisi edelleen sovellettavaksi sekä miten näissä tilanteissa välttyttäisiin tilanteilta, joissa ulkomaalaisen luonnonmarjankerääjän oikeusasema on edelleen epäselvä ja tämä on tämän vuoksi erityisen altis hyväksikäytölle.

Marttila Pia  
Rikosuhripäivystys